

LISTA DUŠANA PAPEŽA

Svetniška skupina

Svetniška skupina
Lista Dušana Papeža

20. september 2016

Občinski svet
Občine Kamnik

**ZADEVA: PREDLOG ZA RAZŠIRITEV DNEVNEGA REDA OBČINSKEGA SVETA S TOČKO
»PREDLOG SKLEPA O RAZGLASITVI OBČINE KAMNIK KOT OBMOČJA BREZ SPORAZUMOV
TTIP IN CETA«**

PREDLAGATELJ: Svetniška skupina Lista Dušana Papeža

POROČEVALEC: Brane Golubović

PRAVNA OSNOVA: 33. člen Poslovnika Občinskega sveta Občine Kamnik (Uradni list RS, št. 97/15)

NAMEN: Obravnava in sprejem

PREDLOG SKLEPA:

Občinski svet Občine Kamnik sprejme razširitev dnevnega reda 16. seje s točko »Predlog Sklepa o razglasitvi Občine Kamnik kot območja brez sporazumov TTIP in CETA«, ki se jo uvrsti na dnevni red kot zadnjo točko.

Obrazložitev

Po celotni Evropi potekajo različne aktivnosti, ki pozivajo institucije EU in držav članic, da ne podprejo sporazumov TTIP in CETA. K pozivom zavrnitve čezatlantskim sporazumom so se priključile tudi regije in občine po Evropi z geslom »TTIP FREE ZONE EUROPE« [<https://www.ttip-free-zones.eu/>].

Do sedaj je več kot 2000 regij in občin na simbolni ravni razglasilo svoja območja kot občina ali regija brez tajnih sporazumov. Ravno tako smo vsi občinski svetniki 9. avgusta prejeli poziv, da občinski svet razglasi občino Kamnik kot občine brez tajnih sporazumov.

Državni zbor RS bo na septembrski seji odločal o točki Priporočilo v zvezi s trgovinsko-investicijskima sporazumoma TTIP in CETA. Ne gre še za ratifikacijo sporazumov.

Sporazum CETA, pa tudi TTIP sta sedaj na ključnem delu svoje poti. Na ravni EU-ja se za sporazum s Kanado (CETA) usklajujejo še zadnja določila glede začasne rabe, tudi na

LISTA DUŠANA PAPEŽA

Svetniška skupina

neformalnem zasedanju trgovinskih ministrov držav EU-ja, ki je bilo v sredini septembra v Bratislavi. Sporazum CETA naj bi 18. oktobra podpisali zunanji ministri EU-ja, 27. oktobra pa naj bi na vrhu EU-Kanada sledil še formalni slovesni podpis, ko bo sporazum stopil tudi v začasno veljavo. Naknadno ga morajo potrditi še nacionalni parlamenti.

Ker se bo o Celovitem gospodarskem in trgovinskem sporazumu (CETA) s Kanado na ravni EU odločalo že 18. in 27. oktobra, torej pred ratifikacijo sporazuma v državah članicah predlagam, da se točka uvrsti na sejo občinskega sveta, ki bo 5. oktobra 2016.

Duško Papež l.r.
Vodja svetniške skupine LDP

LISTA DUŠANA PAPEŽA

Svetniška skupina

OBČINSKI SVET
OBČINE KAMNIK

ZADEVA: PREDLOG SKLEPA O RAZGLASITVI OBČINE KAMNIK KOT OBMOČJA BREZ SPORAZUMOV TTIP IN CETA

PREDLAGATELJ: Svetniška skupina Lista Dušana Papeža

POROČEVALCI: Brane Golubović, Edis Rujović, Žaklina Zdravković in Dušan Papež.

PРАВNA OSNOVA: 17. člen Statuta Občine Kamnik (Uradni list RS, št. 50/15) in 17. člen Poslovnika Občinskega sveta Občine Kamnik (Uradni list RS, št. 97/2015).

NAMEN: Obravnava in sprejem

PREDLOG SKLEPA:

Občinski svet Občine Kamnik se pridružuje k vseevropski pobudi lokalnih skupnosti »TTIP and CETA free zones in Europe« ter razglašča Občino Kamnik kot območja brez sporazumov TTIP in CETA.

OBRAZLOŽITEV:

Več kot 2000 regij in občin je z razglasitvijo območij brez tajnih sporazumov (TTIP and CETA Free Zones) pozvalo institucije Evropske unije in držav članic, da zaustavijo pogajanja z ZDA o Čezatlantskem trgovinskem in naložbenem partnerstvu (TTIP) in da ne ratificirajo Celovitega gospodarskega in trgovinskega sporazuma (CETA) s Kanado. Med njimi sta tudi regiji Toscana in Lombardija, pa Milano, Modena, Frankfurt, Manchester, Glasgow, Barcelona, Köln, Graz in Marburg in pa ne smemo pozabiti Celja in Maribora. Več na map.ttip-free-zones.eu

S sprejetjem predlaganega sklepa se bo tudi Občina Kamnik pridružila vseevropski pobudi lokalnih skupnosti "Območja brez TTIP" (TTIP and CETA Free Zones) in bomo na simbolni ravni občino Kamnik razglasili kot območje brez tajnih prostotrgovinskih sporazumov. Na ta način bomo jasno dali vedeti:

- da smo proti znižanju socialnih, okoljskih in potrošniških standardov ter standardov zaposlovanja in zasebnosti ter deregulacije javnih storitev (npr. oskrba z vodo, zdravstvo) in kulturnih dobrin;

- da zavračamo nedemokratičen in nepregleden način izvedenih/izvajanih pogajanj in dogovorov med Evropsko komisijo in vlado ZDA (TTIP), med Evropsko komisijo in vlado Kanade (CETA) in med Evropsko komisijo in vladami številnih držav sveta (TISA).

Pobudo za zaustavitev pogajanj in ratifikacije TTIP in CETA pa je do sedaj podpisali že tudi 3,5 milijona Evropejk in Evropejcev.

Trgovinski in investicijski sporazumi so dobrodošli za razvoj gospodarstva, a ne smejo zniževati že pridobljenih oziroma sprejetih standardov in vrednot držav podpisnic ter krniti suverenost in neodvisnost institucij države. Vsak sporazum mora tako spoštovati pravice delavcev, okolja, zdravja ljudi, omogočati demokracijo ter dopustiti možnost sprejemanja lastnih odločitev posamičnih držav.

Za življenje in delovanje občank in občanov, prebivalk in prebivalcev Občine Kamnik, gospodarskih organizacij, delujočih na področju občine, institucij Občine Kamnik ter društev, delujočih na področju občine, ne morejo veljati nikakršni sporazumi, ki jih je kdorkoli in na kakršen koli način sprejel za našim hrbtom in bi nas na ta način prisilil k spoštovanju nekih nam povsem tujih pravil in standardov ter vrednot, katerih posledice so za življenje ljudi, organizacij, celotne skupnosti in okolja povsem nepredvidljive, v nekaterih delih celo škodljive.

Prav tako ne moremo pristati na spoštovanje kakršnihkoli tajnih sporazumov, ki nam, voljenim predstavnikom ljudstva onemogočajo, da uresničujemo dano nam zaupanje s strani naše skupnosti, da delujemo transparentno, v skladu z njenimi interesi in v njeno korist.

Tovrstni tajni sporazumi so velika nevarnost za Evropo, njene članice in tudi za regije in občine, saj spuščamo korporacije skozi glavna vrata pri odločanju vlad in parlamentov ter lokalnih oblasti. Enostavno jih določamo za »stranko v postopku« pri sprejemanju predpisov. S temi sporazumi se med drugim omogoča korporacijam mehanizem, da tožijo državo za izgubo dobička, če država ali lokalna oblast sprejme predpis, ki bi jih omejeval pri njihovem delu. Torej, če se v Sloveniji sprejme zakonodaja, da se po izteku koncesij za komercialno črpanje pitne vode le te ne podelijo več, temveč se uvede nov model komercialnega črpanja pitne vode, na primer državno ali lokalno podjetje, nas lahko korporacija toži za izgubo dobička. Pa ni problem samo voda. Gre tudi za privatizacijo različnih storitev, ki so danes javne. Poleg tega v Slovenijo prinašamo nižje standarde od sedaj veljavnih, kar bo poslabšalo kmetijske, okoljske in socialne razmere.

Dejstvo, da se sporazumi sestavljajo in usklajujejo v tajnosti (po prvotnih predlogih naj bi bili tajni tudi še trideset let po podpisu), poraja dvome o dobronamernosti ustvarjalcev. Po informacijah, ki postopoma curljajo v javnost, slika postaja vse bolj grozljiva. Zdaj je že jasno, da vsebino pišejo lobisti in predstavniki multinacionalk, medtem ko so predstavniki ljudstva na nacionalni in evropski ravni iz procesa izključeni. Sporazume bo potrdila Evropska komisija,

Evropski parlament bo o njih odločal po načelu »vzemi ali pusti« in če jih bodo potrdili, bodo stopil v veljavo takoj, torej še pred glasovanjem v nacionalnih parlamentih. Kljub temu, da se govori o trgovinskih sporazumih, je v njih le malo govora o kvotah in carinah. Te so med partnericami že tako na zelo nizkem nivoju in ne predstavljajo resne ovire v medsebojnem trgovanju. Temeljni motivi snovalcev sporazumov so v izničenju tako imenovanih ne-tarifnih ovir. Se pravi, v spodkopavanju zakonov in predpisov, s katerimi države ščitijo oz. vzdržujejo:

- javni interes, kot so zdravstvo, šolstvo, čisto in varno okolje, kakovostno in zdravo prehrano, vodne in ostale vire, socialne in delavske pravice (npr. minimalna plača); .
- lokalne interese, kot so instrumenti za spodbujanje in razvoj lokalnega podjetništva, lokalne pridelave in ponudbe hrane ipd., javni razpisi za dobavitelje izdelkov in storitev (npr. za šolsko prehrano).

Naslovi sporazumov sicer navajajo, da gre za trgovinske in investicijske sporazume, vsebina pa se po znanih podatkih nanaša predvsem na spodkopavanje ovir, ki jih mednarodnim korporacijam za enkrat predstavljajo lokalne ali nacionalne zakonodaje in predpisi s področij varovanja okolja, javnega zdravstva in zdrave prehrane, javnega šolstva in oskrbe z javnimi dobrinami, kot je na primer pitna voda. Po nekaterih analizah sporazumi ne predstavljajo velike koristi za Slovenijo, po drugi strani pa obstaja velika verjetnost in nevarnost, da s svojimi instrumenti in mehanizmi varovanja multinacionalk nad lokalnimi podjetji, prav lokalna gospodarstva, lokalno kmetijsko pridelavo in predelavo, lokalno ponudbo in potrošnjo pri tem pa tudi delovna mesta, ogrozijo do propada.

Če sprejmemo samo mehanizem za reševanje sporov med vlagatelji in državami, pravila o regulativnem sodelovanju, ki predstavljajo grožnjo demokraciji in vladavini prava ter negativni seznam potem poti nazaj ne bo več. Slovenija kot članica EU ne more enostransko razdreti ali izstopiti iz sporazuma, temveč bi morala zato dobiti soglasje vseh ostalih držav. Za vedno bi postali izpostavljeni tožbam korporacij in privatizaciji storitev.

Zato zahtevamo od naše Vlade, ki je zadržana do tovrstnih sporazumov in od Državnega zbora Republike Slovenije, da še naprej zagovarjajo veljavne evropske standarde delavskih pravic, varovanje potrošnikov ter okolja in zavrnejo določbe sporazumov TTIP, CETA in TISA, ki te pravice neposredno ogrožajo ali pa je njihov vpliv nanje vsaj nejasen.

Opravljene analize strokovnjakov so jasno pokazale, da Slovenija s sporazumom TTIP praktično ničesar ne pridobi, izgubi pa veliko. Celó po najbolj optimističnem scenariju bi v Sloveniji pridobili le 1.500 delovnih mest. Če pa vemo, da napovedi o rasti ni do zdaj izpolnil noben tak sklenjen sporazum (število delovnih mest se je znižalo in ne zvišalo), potem je jasno, da tudi Slovenija ne bo izjema.

Študija, ki jo je naročila Vlada, ugotavlja, da bi sporazum CETA prinesel tisočinko odstotka gospodarske rasti na leto (0.001%!!!). V zameno pa bi se morali odpovedati višjim standardom

varovanja okolja, kvalitete hrane, socialne varnosti in tvegati izgubo delovnih mest, ogrožene so javne storitve in javno dobro ter demokratične suverenosti.

Da sporazumi dolgoročno nikomur, razen multinacionalkam, ne prinašajo nič dobrega, so spoznali domala po vsem svetu. In odpor je vse močnejši. Nasprotujejo jim celo v ZDA, saj so izjemno negativne posledice takih sporazumov dodobra skusili na lastni koži (sporazum NAFTA). O tem, da je sporazum napisan na kožo korporacijam, verjetno še najbolj zgovorno priča primer Lone Pine, kanadskega energetskega podjetja, ki je na podlagi sporazuma NAFTA tožil preko svoje izpostave v ZDA lastno kanadsko vlado, ker je provinca Quebec vzpostavila moratorij na fracking. Tako Lone Pine od kanadske vlade zahteva 180,9 milijonov kanadskih dolarjev odškodnine in izbris zakona o prepovedi okoljsko škodljivega frackinga.

Lahko bi rekli, da je osnovni namen tajnih sporazumov, da se poveča moč tistim, ki jo že sedaj imajo, preostali populacija pa se stvari ne bodo izboljšale, kvečjemu poslabšale. Ne pogajaš se v tajnosti, skrit pred očmi parlamenta in javnosti, če imaš poštene namene.

Nekaj razlogov zakaj je potrebno zavrniti sporazuma TTIP, CETA in TISA:

1. Lahko ga imenujemo mehanizem za reševanje sporov med vlagatelji in državami ali bilateralno investicijska sodišča ali ISDS ali ICS, sprememb ni! TTIP in CETA prinašata paralelni pravni sistem, mestece nad oblaki, do katerega ne sežejo državni zakoni in kjer lahko mirno (izključno) tuji investitorji preko »zasebnih sodišč« tožijo državo, v primerih, ko države s svojim zakonodajnim ali sorodnim ukrepom domnevno kršijo določila trgovinskega sporazuma in negativno vplivajo na naložbo (nižji dobiček, razlastitev vlagatelja...). Zaradi ohlapnih in preslabo definiranih pravil in pojmov, prihaja do zlorab mehanizma. Preko njih korporacije izpodbijajo zakonodajne ukrepe, namenjene varovanju javnega interesa, kot so delavske pravice, varovanje okolja, javnega zdravja, potrošnika.
Na primer sporazum CETA s sistemom reševanja sporov (ICS) podeljuje 42.000 ameriškim korporacijam preko kanadskih podružnic pravico, da našo vlado zaradi njenih odločitev tožijo na posebnih arbitražnih razsodiščih.
2. Česar ni v sporazumu, je del sporazuma! Dostop na trg na področju storitev temelji na t.i. negativnem pristopu. Zgolj delna zaščita javnih storitev in ne izključitev le teh v celoti. V kolikor bi želeli osnovne javne storitve ustrezno zavarovati, bi jih bilo potrebno v celoti izvzeti iz sporazuma in ne zgolj delno zaščititi pred liberalizacijo, kot je urejeno v besedilih sporazumov. Liberalizaciji bodo podvržene vse storitve, izjema bodo tiste vpisane v "negativni seznam". Storitve, po katerih se bo potreba šele v prihodnje izkazala, bodo avtomatično podvržene tržnim pravilom sporazuma, njihovo izvajanje v okviru javnih služb pa onemogočeno.
3. Določbe poglavij o regulativnem sodelovanju, bilateralnem dialogu in skupnem odboru, ki odpirajo možnosti za deregulacijo in nižanje standardov, na področjih, kjer je namen zakonodaje varovati javno zdravje in okolje ter ki posegajo v avtonomno delo

nacionalnih regulatorjev v snovanju zakonodaje. Gre za proces, znotraj katerega je predvidenih več mehanizmov in postopkov za sodelovanje v pripravi bodoče zakonodaje in spremembah obstoječe zakonodaje. Namen je izenačiti ali vsaj delno omiliti ali ukiniti razlike v zakonodaji, ki ureja pravila in standarde na področjih, kot so npr. prehrana ali kemikalije, varovanje javnega zdravja ali okolje, ipd. V primeru podpisa bi tako izgubili pomemben del funkcije države. Ostali bi brez nadzora in možnosti regulacije trgov in podjetij, ki nastopajo na njih, skladno z javnim interesom. Povedano zelo poenostavljeno – korporacije bi dobile veliko več moči v pisanju zakonov, države pa bi to funkcijo izgubile oz. bi bila bistveno znižana.

4. Evropska unija pri pripravi zakonov na področju pridelave in predelave prehrane ali kemikalij temelji na ti. previdnostnem načelu, ki deluje preventivno in ne dovoljuje trženja prehrane ali blaga, za katerega proizvajalec ni onkraj dvoma dokazal njegove varnosti za uporabo ali uživanje. S sporazumi bodo za pogajalsko mizo o spremembah predpisov sedeli predstavniki kapitala, ki si nadvse želijo odpraviti to načelo in jo zamenjati s tržnim načelom tveganja, po katerem bi bili prepovedani le izdelki, ki so dokazano škodljivi. Na primer odklonilno stališče Slovenije glede pridelave in trženja gensko spremenjenih organizmov s podpisom nebi več veljalo.
5. Poseg v sprejemanje odločitev Vlade ali Državnega zbora Republike Slovenije predstavlja tudi člen v CETA glede komercialne rabe vodnih virov. Ta je v neposrednem nasprotju z namenom nedavne pobude za vpis pravice do vode v Ustavo RS.
6. Sporazumi ogrožajo možnost uvajanja kakovostne lokalne hrane v šole in vrtce preko novega zakona o javnem naročanju, ki omogoča naročanje določene količine lokalne hrane brez javnega razpisa.
7. Fosilna goriva, pridobljena iz katranskega peska, so med najbolj okoljsko škodljivimi na svetu, večji del le-tega pa prihaja iz kanadske province Alberte. Ko je EU predlagala strožje in učinkovitejše predpise o uporabi katranskega peska, je Kanada uspešno zaustavila njihovo sprejetje ravno prek pogajanj o sporazumu CETA. Podobna je zgodba z drugimi uničevalnimi praksami, kot je npr. fracking. CETA ne vsebuje nikakršnih zavezujočih določb na področju varstva okolja na sploh!
8. V EU je v veljavi napreden zakonodajni paket REACH, ki proizvajalcem nalaga obvezno registracijo kemikalij pri pristojni agenciji, pri čemer je potrebno predložiti podatke o varnosti snovi. V ZDA kemikalije ureja TSCA (Toxic substances control act) iz leta 1976, ki registracijo in predložitev podatkov o varnosti zahteva v zelo redkih primerih in dovoljuje uporabo vseh dovoljenih kemikalij pred letom 1976, brez dodatnih testiranj ali registracij. Posledično je v ZDA še vedno dovoljena uporaba azbesta, strokovnjaki pa opozarjajo, da ta zakon ne zagotavlja ustrezne varnosti za javno zdravje in okolje ter je v celoti neustrezen. Predlagano regulativno sodelovanje na področju kemikalij predstavlja zelo veliko grožnjo, saj se kot posledica tega na evropskem trgu znajdejo nevarne kemikalije, ki so bile že prepovedane v preteklosti.
9. Zelena javna naročila predstavljajo oviro prostemu trgu, zato bodo v sporazumu TTIP prepovedana ali vsaj delno omejena, na kar nakazuje tudi praksa iz preteklosti: »Zaradi

pritiskov gospodarstva je Japonska leta 2010 v okviru Svetovne trgovinske organizacije (World Trade Organization, WTO) sprožila proces proti kanadski provinci Ontario, kjer so pred tem uvedli Zakon o zeleni energiji (Green Energy Act), katerega cilji so bili širitev proizvodnje energije iz obnovljivih virov, spodbujanje varčevanja z energijo in ustvarjanje zelenih delovnih mest na lokalni ravni. Po tem zakonu morajo kot način podpore domačemu gospodarstvu vsa podjetja (domača ali tuja) zagotoviti, da vsaj 60 % vrednosti pogodbenih izdelkov in storitev izhaja iz Ontaria. Odgovorni v provinci pravijo, da je Zakon o zeleni energiji ustvaril več kot 31.000 delovnih mest in v provinco pripeljal investicije v vrednosti več milijard dolarjev. Južnokorejski gigant Samsung je s provinco na primer podpisal 20-letno pogodbo, vredno sedem milijard dolarjev, ki je vključevala gradnjo štirih proizvodnih obratov in vzpostavitev tisoče regionalnih delovnih mest. A decembra 2012 je WTO odločila, da je zakon nelegalen, in sicer zato, ker naj bi princip 'kupuj lokalno' v zakonu kršil mednarodna pravila o prosti trgovini.«

10. Ratchet in standstil (mirovalna in zaskočna) klavzula se uporabljata v nekaterih prostotrgovinskih sporazumih. Z njimi se države podpisnice sporazuma zavežejo, da ne bodo uvedle ukrepov, ki bi zmanjšali obstoječo raven odprtosti trga oz. uvedle bolj restriktivnih pogojev za dostop tujih ponudnikov na domači trg. Zavezale bi se tudi, da bodo vsi bodoči zakonski ali drugi državni ukrepi vodili le v smeri večje liberalizacije in odprtosti trgov. Podjetja, ki delujejo v storitvenem sektorju, bodo sicer res lažje dostopala na tuje trge in poslovale v državah podpisnicah sporazuma. A države bodo na podlagi teh klavzul za vedno izgubijo možnost zakonodajnega posredovanja v sektorjih, ki so jih prepustile liberalizaciji. V primeru, da bi se država čez nekaj let odločila za uvedbo javnega sistema npr. oskrbe s pitno vodo, te možnosti zaradi klavzul ne bo imela. In to kljub temu, da bi se privatni izvajalec izkazal za slabo rešitev ali pa bi npr. deloval v nasprotju z javnim interesom.

Tveganja in pomisleke, ki so navedeni zgoraj so samo del iz sporazumov, ki obsegajo več 1000 strani.

Duško Papež l.r.
Vodja svetniške skupine LDP

Viri za obrazložitev:

Spletna stran Koalicija proti tajnim sporazumom: <http://kpts.si/>

Proti TTIP in CETA: <https://stop-ttip.org/podpis-sl/>

TTIP Free Zones Europe: <https://www.ttip-free-zones.eu/>

Poziv za razglasitev »TTIP free zone«, za skupnost brez tajnih sporazumov

Tekst ni lektoriran